

УДК 159.9

Стрюкова Ю.В.¹, Чередниченко С.М.²

¹ старш. викл. НУ «Запорізька політехніка»

² студ. гр. СН-119 НУ «Запорізька політехніка»

ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ІНТЕЛЕКТУ ПІДЛІТКІВ

Дослідження інтелекту, інтелектуальних здібностей, інтелектуального (розумового) розвитку входять до найактуальніших. Їх важливість визначається тим, яку роль відіграє інтелект у становленні, функціонуванні і розвитку особистості, розв'язанні нею соціальних та індивідуально-психологічних проблем. Інтелект визначає успішність і результативність теоретичної і практичної діяльності, від нього залежить креативність поведінки, адекватність взаємин з іншими, соціальна цінність і статус особистості. Інтелект має вирішальне значення в структурі «Я-концепції» індивіда. Інтелект, як і будь-яка інша психічна властивість, розвивається та вдосконалюється упродовж життя індивіда.

Нами було проведено дослідження інтелекту у підлітків за методикою Шкільного тесту розумового розвитку. Метою дослідження було визначення психологічних особливостей інтелекту у підлітків.

Дослідна робота проводилася на базі Запорізької школи-інтернату «Січковий колегіум» в умовах дотримання норм державного карантину. В експерименті брали участь 12 учнів 9 «Б» класу. З них 9 дівчат і 3 хлопців. Вік випробовуваних 14 років.

Найбільш високими виявилися результати виконання завдань 1-го і 2-го субтестів «обізнаність» 52,5% і 59,16% і 4-го «класифікація» (43,75%).

Можна сказати, що школяри підліткового віку мають адекватну оцінку інтелекту та цілком вміють використовувати свої розумові здібності. Ці показники доводять, що у цьому віці у підлітків досить добре розвинутий інтелект.

Після порівняння результатів кількісної обробки і детального аналізу результатів, можна зробити висновок, що підлітки 14 років адекватно використовують свої розумові здібності, а саме: вміють встановлювати аналогії, створювати логічні класифікації та узагальнення та використовувати різноманітні поняття в своїй мові.

За результатами I та II субтестів найбільший відсоток відповідей має соціально – політична галузь знань (62,9%). Це говорить про найбільш розвинуті розумові якості у цій сфері.

За субтестами 3, 4 та 5 у відношенні розумових здібностей шкільних предметів перевагу мають здібності в області літератури та російської мови (найбільше 68,3%), біології (найбільше 47,2%), математиці та фізиці (58,3%).

Найуспішніше 9-класники встановлюють послідовність (41,6%) і слабкіше (8,3%) виконані завдання рядоположності.

При виконанні завдань з різними типами понять відмінності в показниках майже не змінні, загалом успішно виконано близько половини завдань субтестів. У той же час завдання з абстрактними поняттями (50%) та змішаними (50%) виконані менш успішно, ніж і з конкретними поняттями (53,7%).

Інтелект – частина розуму, яка відповідає за обробку інформації, абстрактне мислення, винахідницьку діяльність і прийняття рішень. Згідно з іншим визначенням, інтелект це інформаційний потенціал знань конкретної особистості, отриманий в результаті функціонування свідомості, мислення та розуму людини.

Інтелект пов'язаний з іншими внутрішніми властивостями людини, такими як сприйняття, пам'ять, мова, самосвідомість, самоконтроль, характер, володіння тілом, творчість, інтуїція і власне формується завдяки функціонуванню означених параметрів особистості.

Інтелект найчастіше спрямовується на вирішення питань облаштування побуту і відпочинку, професійну діяльність, міжособистісні стосунки та самовдосконалення.

Інтелектуальний розвиток підлітків характеризується тим, що, з одного боку, їхні пізнавальні можливості безупинно зростають, удосконалюється япам'ять, увага, характер, мислення, розвиваються критичні риси характеру, самостійність, розширюється коло інтересів, прагнень. З іншого боку, фізіологічні зміни, характерні для цього віку, спричиняють наслідки, що перешкоджають навчальній діяльності та ефективному розвитку інтелектуальних здібностей: нестійкість настрою, підвищена емоційність, тощо.

Отримані результати емпіричного дослідження засвідчують, що з підвищенням або зниженням інтелектуального рівня підлітків варіюється і рівень яскравості прояву характерологічних рис. За цими результатами видно, що у підлітків добре розвинутий інтелект, вони мають адекватний розвиток розумових здібностей та вміють їх використовувати.